

1054 Budapest, Alkotmány u. 5.

Levélcím: 1245, Budapest 5. Pf. 1036

Telefon: (06-1) 472-8865, **Fax:** (06-1) 472-8860

Ügyszám: Vj/91/2011.

Iktatószám: Vj/91-87/2011.

A Gazdasági Versenyhivatal eljáró versenytanácsa

- V. Dr. L. É. ügyvéd által képviselt
- **SELENA Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.** (Jászberény), I.r.,
- **Jézus Neve Római Katolikus Plébánia** (Jászberény), II.r., **Nagyboldogasszony Római Katolikus Főplébánia** (Jászberény) III.r. valamint

- Sz. J. R. lelkipásztor által képviselt
Jászberényi Református Egyházközség (Jászberény) IV.r.

eljárás alá vontak ellen gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tilalmának feltételezett megsértése miatt indult versenyfelügyeleti eljárásban – nyilvános tárgyalást követően – meghozta az alábbi

v é g z é s t .

Az eljáró versenytanács a versenyfelügyeleti eljárást megszünteti.

A végzés bírósági felülvizsgálatát a kézhezvételtől számított nyolc napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, de a Gazdasági Versenyhivatal Versenytanácsánál benyújtandó vagy ajánlott küldeményként postára adott keresettel lehet kérni. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság az ügyet nemperes eljárásban bírálja el, amely során kizárólag okirati bizonyításnak van helye, azonban a bíróság a feleket a szükségeshez képest meghallgathatja.

INDOKOLÁS

I.

Az eljárás tárgya

1. A Gazdasági Versenyhivatal (a továbbiakban: GVH) észlelte, hogy a SELENA Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. (a továbbiakban: SELENA Kft., vagy I.r. eljárás alá vont) és
  - a Jézus Neve Római Katolikus Plébánia (a továbbiakban: Jézus Neve Plébánia, vagy II.r. eljárás alá vont) II. r. eljárás alá vont között a jászberényi Új temető üzemeltetésére, illetve
  - a Nagybaldogasszony Római Katolikus Főplébánia (a továbbiakban: Nagybaldogasszony Főplébánia, vagy III.r. eljárás alá vont) III. r. eljárás alá vont között a jászberényi Fehértói temető és Szent Imre temető üzemeltetésére, illetve
  - a Jászberényi Református Egyházközség (a továbbiakban: Jászberényi Református Egyházközség, vagy IV.r. eljárás alá vont) IV. r. eljárás alá vont között a jászberényi Református temető üzemeltetésérevonatközoán létrejött megállapodások azon rendelkezései, melyek a temetőn belüli szolgáltatások vonatkozásában (pl. ravatalozás, sírhelynyitás, sírba helyezés, stb.) kizárólagosságot biztosítanak a SELENA Kft. részére, valószínűsíthetően alkalmasak arra, hogy korlátozzák a versenyt a jászberényi temetkezési szolgáltatási piacon.
2. E megállapodások következtében vélelmezhetően kizárólag a SELENA Kft. nyújthat a jászberényi temetők területén belül temetkezési szolgáltatásokat.
3. Erre tekintettel a GVH 2011. november 22-én a Vj/91/2011. számú végzésével versenyfelügyeleti eljárást indított az I.- IV. rendű eljárás alá vontak ellen versenykorlátozó megállapodás tilalmának feltételezett megsértése miatt, a 2007-2011. közötti időszakra vonatkozóan.
4. Az ügyindító végzésben foglaltak szerint a temetkezési piac egyik sajátossága az, hogy az eltemettetők lehetőség szerint egy vállalkozástól rendelik meg a teljes körű temetkezési szolgáltatást, a gyász állapotában jellemzően nem szívesen keresnek fel több temetkezési szolgáltatót. A jászberényi temetők területén belül nyújtható temetkezési szolgáltatások piacán élvezett kizárólagos státusza miatt az eltemettetők szívesebben bízzák meg a SELENA Kft.-t az egységes szolgáltatás lebonyolításával, mint hogy a temetőn kívül is végezhető temetkezési szolgáltatásokat mástól rendeljék meg. Következésképpen, a fent nevezett megállapodások alkalmasak lehetnek arra, hogy az egész jászberényi temetkezési szolgáltatási piacon korlátozzák a versenyt.
5. Az eljárás során a GVH észlelte, hogy a vizsgált megállapodások a vizsgálat megindítását követően változatlan formában fennmaradtak, ezért a 2013. március 29-én hozott Vj/91-65/2011. ügyiratszámú végzésével az eljárást az eljárásindító végzésben megjelölt időszak utáni időszakra is kiterjesztette. Ennek alapján a vizsgált időszak: 2007. január 1.- 2013. május 10.

II.

Az eljárás alá vontak

Az I. rendű eljárás alá vont

6. Az I. rendű eljárás alá vont SELENA Kft. (cg.: 16-09-002.431) temetőüzemeltetéssel és temetkezési szolgáltatások nyújtásával foglalkozik Jász-Nagykun-Szolnok megyében. A társaság IUSTA Temetkezési Szolgáltatás néven 1993-ban kezdte működését a GÉPSZOLG Szövetkezet önálló egységeként, majd átszervezések következtében 1996-tól a SELENA Kft. néven működik. A SELENA Kft.-nek a temetkezési szolgáltatás és temető üzemeltetés a fő tevékenysége.
A SELENA Kft. üzemelteti az összes aktív temetőt Jászberényben, 2012. évi nettó értékesítési árbevétele: 224.700.000 Ft.

A II. rendű eljárás alá vont

7. A Jézus Neve Római Katolikus Plébánia a lelkiismereti és vallásszabadságról, valamint az egyházakról szóló 1990. évi IV. törvény (a továbbiakban: Lvt.) 13. § (2) bekezdésére¹ tekintettel, illetve a 2012. január 1-jével hatályba lépett a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény (a továbbiakban: Ehtv.) 11. §-ára² tekintettel, önálló jogi személyiséggel rendelkezik, amit az Egri Főegyházmege igazol.³
8. A II. rendű eljárás alá vont tulajdonában áll a jászberényi Új temető, mely köztemetőnek minősül. Az Új temető üzemeltetését – a közöttük létrejött megállapodás alapján – 2003. június 1-je óta a SELENA Kft. látja el. Ezen időpontot megelőzően a temető üzemeltetését a II. rendű eljárás alá vont saját alkalmazottai útján látta el.⁴

A III. rendű eljárás alá vont

9. A Nagyboldogasszony Római Katolikus Főplébánia tekintettel az Lvt. 13. § (2) bekezdésére, illetve a 2012. január 1-jével hatályba lépett Ehtv. 11. §-ára, ugyancsak önálló jogi személyiséggel rendelkezik, amit ugyancsak az Egri Főegyházmege igazol.⁵

¹ Az Lvt. 13. § (2) bekezdése szerint „[a]z egyház és — ha az alapszabály így rendelkezik — az egyház önálló képviseleti szervvel rendelkező szervezeti egysége (szervezete, intézménye, egyházközsége stb.) jogi személy”.

² Az Ehtv. 11. §-a szerint:

„(1) Az egyház belső egyházi szabálya szerint jogi személyiséggel rendelkező egysége vagy szervezete jogi személy (a továbbiakban: belső egyházi jogi személy).

(3) A belső egyházi jogi személyt az egyházakkal való kapcsolattartás koordinációjáért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) az egyház egészének vagy legfőbb szervének képviselője kérelmére nyilvántartásba veszi. A nyilvántartás a belső egyházi jogi személyeket az adott egyház szerveként tartalmazza.

(4) A (3) bekezdés alapján nyilvántartásba nem vett belső egyházi jogi személyjogi személyiségét az egyház egészének, illetve legfőbb szervének vagy az adott jogi személy közvetlen felettes egyházi szervének a miniszternél bejelentett képviselője vagy az egyház belső egyházi szabálya szerint erre feljogosított tisztségviselője igazolja.”

³ Vj/91-29/2011.

⁴ Vj/91-5/2011.

⁵ Vj/91-29/2011.

10. A III. rendű eljárás alá vont tulajdonában áll a jászberényi Szent Imre és a Fehértói temető, amelyek üzemeltetését 2002. augusztus 1-je óta látja el az I. rendű eljárás alá vont a közöttük létrejött megállapodás alapján. A ravatalozó üzemeltetésével azonban a III. rendű eljárás alá vont már 1993. október 1-jén megbízta az I. rendű eljárás alá vontat.

A IV. rendű eljárás alá vont

11. Tekintettel az Lvt. 13. § (2) bekezdésére, illetve a 2012. január 1-jével hatályba lépett Ehtv. 11. §-ára, a Jászberényi Református Egyházközség IV. rendű eljárás alá vont is önálló jogi személyiséggel rendelkezik. A IV. rendű eljárás alá vont jogi személyiségét a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi és világi elnöke igazolja.⁶
12. A IV. rendű eljárás alá vont tulajdonában áll a jászberényi Református temető. A Református temető üzemeltetését – a közöttük 2011. június 30-án létrejött megállapodás alapján – 2011. július 1-jétől látja el az I. rendű eljárás alá vont. A ravatalozót azonban 1994 óta az I. rendű eljárás alá vont üzemelteti, illetve 2009-től – megbízási szerződés alapján – az I. rendű eljárás alá vont végezte a temetőn belüli temetkezési szolgáltatásokat.⁷

III.

Az alkalmazandó jog

13. A tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 1. §-a szerint a törvény hatálya kiterjed a természetes és a jogi személynek, valamint a jogi személyiség nélküli gazdasági társaságnak - ideértve a külföldi székhelyű vállalkozás magyarországi fióktelepét is a VI. fejezetben szabályozott magatartások kivételével (a továbbiakban az előzőek együtt: vállalkozás) a Magyar Köztársaság területén tanúsított piaci magatartására, kivéve, ha törvény eltérően rendelkezik.
14. A Tpv. 1. §-ának (2) bekezdése alapján az EUMSZ 101. cikkének alkalmazása során az e cikk hatálya alá tartozó piaci magatartásra is a Tpv. eljárási rendelkezéseit kell alkalmazni akkor, ha a Szerződés 81. és 82. cikkében foglalt versenyszabályok végrehajtásáról szóló 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (a továbbiakban: 1/2003/EK tanácsi rendelet) alapján a GVH eljárásának van helye.
15. A Tpv. 11. §-a szerint tilos a vállalkozások közötti megállapodás és összehangolt magatartás, valamint a vállalkozások társadalmi szervezetének, a köztestületnek, az egyesülésnek és más hasonló szervezetnek a döntése (a továbbiakban együtt: megállapodás), amely a gazdasági verseny megakadályozását, korlátozását vagy torzítását célozza, vagy ilyen hatást fejthet, illetve fejt ki.
16. Az 1/2003/EK tanácsi rendelet 3. cikkének (1) bekezdése értelmében, ha egy nemzeti versenyhatóság az EKSZ 81. cikke által tiltott megállapodásra a nemzeti versenyjogot alkalmazza, akkor az EKSZ 81. cikkét is alkalmaznia kell. Az EUMSZ 101. cikke (a korábbi

---

⁶ Vj/91-30/2011.

⁷ Vj/91-7/2011.

EKSZ 81. cikk) által tiltott gazdasági versenyt korlátozó megállapodás tényállási eleme a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége.

17. Jelen ügyben a magatartás tárgyát képező kegyeleti szolgáltatás jellege,⁸ továbbá a kisméretű helyi földrajzi piac miatt a tagállamok közötti kereskedelem érintettsége nem áll fenn.
18. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 31. § (1) bekezdés e) pontja alapján a hatóság az eljárást megszünteti, ha az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn.

IV.

A szabályozási háttér

19. A helyi önkormányzatokról szóló, többször módosított 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 8. § (1) bekezdésében a települési önkormányzatok helyi közszolgáltatás körében biztosítandó kötelező feladatai között nevesíti a köztemető fenntartását, amelyről az Ötv. 8. § (4) bekezdése alapján az önkormányzat köteles gondoskodni. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény – 2013. január 1-jével hatályba lépett – 13. § (1) bekezdésének 2. pontja a helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében biztosítható helyi önkormányzati feladatok közé sorolja a köztemetők kialakítását és fenntartását.
20. A temetkezési szolgáltatásokra vonatkozó sajátos szabályokat a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Ttv.) és a Ttv. végrehajtásáról szóló 145/1999. (X. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) tartalmazzák.
21. A Ttv. 4. § (1) bekezdésében foglaltak alapján temető tulajdonosa – többek között – az egyház lehet. A Ttv. 6. § (3) bekezdése szerint a temető tulajdonosa a fenntartás mellett annak üzemeltetéséről is köteles gondoskodni, mely feladatot saját maga, illetve (szerződés alapján) gazdálkodó szervezet útján is elláthatja. A Ttv. 16. § szerint a temető üzemeltetését a Ttv.-ben, Kr.-ben, temetőszabályzatban, továbbá köztemető esetén önkormányzati rendeletben, és – az üzemeltető, valamint a fenntartó közötti – kegyeleti közszolgáltatási szerződésben meghatározott rendelkezések szerint kell ellátni. Az üzemeltető meghatározza a temetkezési szolgáltatás, illetőleg a temetőben végzett egyéb vállalkozási tevékenységek ellátásának temetői rendjét (Ttv. 16. § a) pont), továbbá a temetkezési szolgáltatók tekintetében köteles megtartani az egyenlő bánásmód követelményét (17. § (2) bekezdés).
22. A Ttv. 25. § (1) bekezdése a következő résztevékenységeket sorolja a temetkezési szolgáltatások körébe:
  - a) a temetésfelvétel,

---

⁸ Ld. a kereskedelemre gyakorolt hatásnak a Szerződés 81. és 82. cikke szerinti fogalmáról szóló iránymutatásról szóló bizottsági közlemény 30. pontját: ”Ha a termékekkel — jellegüknél fogva — könnyű határokon átnyúló kereskedelmet folytatni, vagy a termékek fontosak azon vállalkozások számára, amelyek más tagállamokba akarnak bejutni vagy más tagállamokban tevékenységüket bővíteni kívánják, a közösségi jog alkalmazhatósága könnyebben állapítható meg, mint olyan esetekben, amikor a termékek jellege olyan, hogy a más tagállambeli szállítók által kínált termékek iránt korlátozott kereslet mutatkozik, vagy a termékek a határon túli letelepedés szempontjából, illetve a gazdasági tevékenységnek ilyen letelepedési helyről történő bővítése szempontjából korlátozott jelentőséggel bírnak.”

- b) az elhunytak a kegyeleti igényeknek megfelelő temetésre való – az egészségügyi szolgáltató halottkezelési feladatkörébe nem tartozó és az egészségügyi intézmény területén kívül végzett – előkészítése,
  - c) a temetéshez szükséges kellékekkel való ellátás,
  - d) a ravatalozás,
  - e) a búcsúztatás,
  - f) sírhelynyitás és visszahantolás,
  - g) a sírba helyezés,
  - h) a halottszállítás,
  - i) a hamvasztás és az urnakiadás,
  - j) az urnaelhelyezés,
  - k) a hamvak szórása,
  - l) az exhumálás,
  - m) az újratemetés.
23. A Ttv. 41. §-ának (3) bekezdésében ad felhatalmazást a helyi önkormányzatoknak a köztemetővel kapcsolatos előírások, szabályok, így különösen a temető használati és igénybevételi szabályainak, a temetési szolgáltatás, a temetőben végzett kegyeleti közszolgáltatások feltételeinek, illetve a temetői létesítmények vállalkozók által történő igénybevétele díjának rendeleti úton történő szabályozására. A Ttv. 42. §-a úgy rendelkezik, hogy ahol az önkormányzat a köztemető fenntartására vonatkozó kötelezettségéről kegyeleti közszolgáltatási szerződés keretében gondoskodik, a temetőhasználat rendjét önkormányzati rendeletben kell megállapítani.
24. A Ttv. 40. § (1) bekezdése alapján az önkormányzat rendelete kötelezővé teheti a köztemetőn belüli, az elhunyt hűtésével, a temetőben erre a célra rendszeresített szállító járművön történő szállításával, továbbá a hamvoknak az erre szolgáló berendezéssel történő szórásával, sírhelynyitással és visszahantolással kapcsolatos feladatok ellátására az üzemeltető szakszemélyzetének és berendezéseinek igénybevételét (az üzemeltető által biztosított szolgáltatás). Ezeknek az üzemeltető által biztosított szolgáltatásoknak a díjait a Ttv. 40. § (2) és (3) bekezdése szerint az önkormányzat a szükséges és indokolt költségek alapján köteles megállapítani és rendeletben közzétenni.
25. Jászberény Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a 34/2005. (X. 28.) önkormányzati rendeletben (a továbbiakban: Ör.) határozta meg a köztemetővel kapcsolatos szabályokat. A rendelet hatálya a II. rendű eljárás alá vont tulajdonában álló Új Temetőre terjed ki. A rendelet nem ír elő kizárólagosságot a temető üzemeltetője részére a Ttv. 40. § (1) bekezdésében foglalt egyes szolgáltatások tekintetében. Ilyen tartalmú rendelkezést az Ör. mellékletét képező kegyeleti közszolgáltatási szerződés sem tartalmaz.
26. Az Lvt. 18. § (3) bekezdésének d) pontja alapján nem tekinthető gazdasági-vállalkozási tevékenységnek, ha az egyházi jogi személy temetőt tart fenn.
27. Az Ehtv. 22. § (2) bekezdésének e) pontja alapján nem tekinthető gazdasági-vállalkozási tevékenységnek, ha az egyházi jogi személy temetőt tart fenn.
28. Megjegyzi az eljáró versenytanács, hogy a fentiekkel azonos módon rendelkezett az egyházak hitéleti és közcélú tevékenységének anyagi feltételeiről szóló 1997. évi CXXIV. törvény 2.§. (7) bekezdésének e) pontja is (amely 2011. december 31-ig volt hatályos), mely

ugyancsak deklarálta, hogy az egyházak részéről a temető fenntartása nem minősül gazdasági-vállalkozási tevékenységnek.

V.

A feltárt tényállás

A jászberényi temetkezési piac jellemzése

29. Jászberényben négy aktív temető üzemel, amelyek a II. rendű, III. rendű és IV. rendű eljárás alá vontak tulajdonában állnak. Az Önkormányzat a köztemetésre vonatkozó kötelezően ellátandó közfeladatát a II. rendű eljárás alá vont tulajdonában álló Új temetővel összefüggésben teljesíti, az Ör. alapján e temető köztemetőnek minősül.
30. Hamvasztási tevékenység, illetve az ahhoz kapcsolódó urnakiadás, valamint a hamvak szórása az érintett temetőkben nem végezhető.
31. Az érintett temetőkben a vizsgált időszakban csak az I. rendű eljárás alá vont végzett temetést.

A vizsgált megállapodások

A.) Az I. rendű és II. rendű eljárás alá vontak között létrejött megállapodás

32. Az I. rendű és a II. rendű eljárás alá vontak között létrejött, 2003. május 6-ai keltezésű Temetőüzemeltetési Szerződést a felek a 2010. október 1-jén kelt „Módosított és egységes szerkezetbe foglalt temetőüzemeltetési szerződés aktualizálása” megjelölésű megállapodással egészítették ki.⁹ A módosítás alapján a temetőkön belül végezhető szolgáltatásokat az I. rendű eljárás alá vont kizárólagosan végezheti. A temetőkön belüli szolgáltatások köre, a megállapodásnak megfelelően, a halott átvételével-kiadásával, az elhunyt hűtésével, ravatalozásával, sírhelynyitással, - visszahantolással, a sírba helyezéssel, a temetőkön belül halott szállítással, urnakiadással, urnaelhelyezéssel, a hamvak szórásával, az exhumálással, az újra temetéssel kapcsolatos feladatokra terjed ki. A szerződés egységesen kezeli a temető üzemeltetésével kapcsolatos feladatokat, illetve a temetőkön belül végezhető temetkezési szolgáltatásokat, azok egészét az I. rendű eljárás alá vont által kizárólagosan végezhető tevékenységek közé emelve. A megállapodás szerint az I. rendű eljárás alá vont más temetkezési szolgáltató számára együttműködési szerződés útján rendelkezésére áll és elvégzi részére a temetőkön belüli temetkezési szolgáltatást. Ennek megfelelően más temetkezési szolgáltató még az I. rendű eljárás alá vonttal kötött megállapodás esetén sem végezhet önállóan temetőkön belüli temetkezési szolgáltatást.
33. A megállapodásban foglaltak és a Ttv. 25. § (1) bekezdésével megállapítható, hogy az érintett temetőkben végezhető szolgáltatások [Ttv. 25. § (1) bekezdés d), f)-h), j)],

---

⁹ Vj/91-5/2011. 3. melléklet.

illetve l)-m) pontjai] közül valamennyi szolgáltatásra kiterjed a megállapodásokban foglalt kizárólagosság, tekintettel arra, hogy

- a fentiek szerinti megállapodásban szereplő, a halott átvételével-kiadásával, illetve az elhunyt hűtésével kapcsolatos tevékenységek a Ttv. 16. §-ának megfelelően nem temetkezési szolgáltatásnak minősülnek, hanem a temetőüzemeltetés körébe tartoznak,
- a megállapodás nem nevesíti a Ttv. 25. § (1) bekezdés e) pontjában szereplő búcsúztatást a kizárólagossággal érintett szolgáltatások körében, azonban az egyházi szertartás szerinti búcsúztatás a Ttv. 25. § (3) bekezdése alapján nem minősül temetkezési szolgáltatásnak,
- hamvasztásra és ahhoz kapcsolódó urnakiadásra [Ttv. 25. § (1) bekezdés i) pontja] nem terjed ki a szerződésekben foglalt kizárólagosság, azonban a SELENA Kft. nyilatkozata szerint ilyen tevékenység végzésére az érintett temetőkben nem kerül sor,
- hasonlóan, a hamvak szórását [Ttv. 25. § (1) bekezdés k) pontja] a temetőtulajdonosok vallási előírásoknak megfelelően nem kívánják lehetővé tenni az érintett temetőkben.

34. A 2010. október 1-jén kelt megállapodás megkötésével párhuzamosan a II. rendű eljárás alá vont, mint temetőtulajdonos egyházközség olyan tartalmú temetőszabályzatot adott ki, amellyel kizárólagosságot biztosított az I. rendű eljárás alá vontnak a fent ismertetett megállapodásban szereplő temetkezési szolgáltatások vonatkozásában. A temetőszabályzat 2010. október 1-jével lépett hatályba.¹⁰

B.) Az I. rendű és III. rendű eljárás alá vontak között létrejött megállapodás

35. Az I. rendű és a III. rendű eljárás alá vontak a közöttük 2002 augusztusa óta fennálló temetőüzemeltetési szerződést szintén 2010. október 1-jén kelt megállapodásukkal módosították.¹¹ E módosítást az I. r. és a II. r. eljárás alá vontak közötti megállapodással azonos módon, az ott részletezett kikötéssel azonos klauzula alkalmazásával tették meg, tehát a két fél között fennálló szerződés szintén a fentiekben bemutatott kizárólagosságot biztosítja az I. rendű eljárás alá vont számára a temetkezési szolgáltatások piacán, a III. rendű eljárás alá vont tulajdonában lévő két temetőben.

36. Egyúttal a temetőtulajdonos egyházközség által kiadott, 2010. október 1-jével hatályba lépett új temetőszabályzat is kizárólagosságot biztosított az I. rendű eljárás alá vontnak a fent ismertetett megállapodásban szereplő temetkezési szolgáltatások vonatkozásában.¹²

Az I. rendű, valamint a II. rendű és a III. rendű eljárás alá vontak között létrejött megállapodások jóváhagyása

37. A II. rendű és a III. rendű eljárás alá vontak vonatkozásában az érintett katolikus plébániák jogügyleteihez az Egri Főegyházmegye jóváhagyása szükséges (a megküldött szerződések

¹⁰ Vj/91-41/2011. 1.2. a. melléklet.

¹¹ Vj/91-6/2011. 7. melléklet.

¹² Vj/91-41/2011. 1.2. b. melléklet.

jóváhagyó záradékkal történő ellátása). A Főegyházmegye nem módosítja a szerződéseket, hanem csak észrevételeket tesz, illetve kéri a jogellenes, vagy az egyház érdekeivel ellentétes kikötések kijavítását.¹³ Az Egri Főegyházmegye a szerződés jóváhagyása előtt a „versenytilalmi korlátozások veszélye miatt” a megfelelő jogszabályi háttérrel alátámasztott álláspontjuk közlésére hívta fel az érdekelteket, az I. rendű eljárás alá vont pedig ennek keretében „az érsekségen biztosította az egyházmegyét gazdasági versenyhivatali döntések bemutatása mellett, hogy versenytilalmi korlátozás veszélye nem áll fenn”.¹⁴

C.) Az I. rendű és IV. rendű eljárás alá vontak között létrejött megállapodás

38. Az I. és a IV. rendű eljárás alá vontak között a – IV. rendű eljárás alá vont tulajdonában álló – Református temető üzemeltetésére 2011. június 30-ával üzemeltetési szerződés jött létre¹⁵, mely hatályon kívül helyezte az eljárás alá vontak között több évre visszanyúló megállapodást. Az I. rendű és a IV. rendű eljárás alá vontak között fennálló temetőüzemeltetési szerződés a II. és III. rendű eljárás alá vontakkal kötött szerződésekkel egyező kizárólagossági kikötést tartalmazza.¹⁶
39. Egyúttal a temetőtulajdonos egyházközség által a fenti megállapodás megkötésével párhuzamosan kiadott új temetőszabályzat is kizárólagosságot biztosított az I. rendű eljárás alá vontnak a fent ismertetett megállapodásban szereplő temetkezési szolgáltatások vonatkozásában.¹⁷

AZ ÉRINTETT PIAC JELLEMZŐI

Az érintett árupiac

40. A temetkezés¹⁸ és a kapcsolódó szolgáltatások halmaza több – az exitustól az elhunyt végső nyugalomba helyezéséig terjedő – vertikálisan egymásra épülő tevékenységek összességéként határozható meg.
41. Az egyes részzolgáltatásokat komplex szolgáltatáscsomagban, vagy külön-külön szolgáltatásként lehet nyújtani. (Ttv. 25. § (2) bekezdés.)
42. Az elhunyt végső elhelyezéséig terjedő temetkezési szolgáltatási folyamatnak nincsen érdemi helyettesítő terméke, részben az elhalálozáshoz kapcsolódó temetkezési szolgáltatás összkeresleti jellegéből, részben a vonatkozó ágazati szabályozás, részben a kulturális hagyományok okán.
43. A vertikálisan egymásra épülő folyamat egyes (temetőn kívüli, illetve temetőn belüli) szintjeit eltérő kínálati oldali versenyhelyzet, illetve az egyes részzolgáltatások iránti kereslet jellemzi.

---

¹³ Vj/91-29/2011.

¹⁴ Vj/91-41/2011. 4. sz. melléklet.

¹⁵ Vj/91-7/2011.

¹⁶ Vj/91-7/2011. 5. melléklet.

¹⁷ Vj/91-41/2011. 1.2. c. melléklet.

¹⁸ Ttv. 25. § (1) és (2) bekezdés

44. Az ágazati szabályozás (Ttv. 5. § (3) bekezdés) az önkormányzatok közfeladatai közé sorolja a köztemetők fenntartását és üzemeltetését. A temetők üzemeltetését a tulajdonosok vagy maguk – nagyobb települések esetén saját vállalataikkal – végzik, vagy külső szolgáltatók, vállalkozók számára üzemeltetésbe adják. A jogszabályi kizárólagosságon alapuló, monopóliumként végzett temető üzemeltetését az a gazdálkodó szervezet láthatja el, amely a Kr. 54. §-ában meghatározott szakmai követelményeknek megfelel.
45. A „versenypiacos” temetkezési szolgáltatás tevékenységi engedély birtokában, valamint a temetkezési jogszabályokban meghatározott (személyi, tárgyi és egyéb) feltételek teljesítése esetén szabadon végezhető.
46. Az ágazatra vonatkozó szabályok¹⁹ nem zárják ki a temetőüzemeltetési szolgáltatásokon túl, azzal párhuzamosan a – „versenypiacos” körbe sorolt – temetkezési szolgáltatások végzését, azaz – főszabály szerint – nincs vertikális szeparáció a temetőüzemeltetői és a temetkezési szolgáltatások között.
47. A nagyobb településeken, ahol a temető üzemeltetése már jellemzően vállalkozási formában történik, a temetőüzemeltető vállalkozás – vertikálisan integrált módon – szabadpiaci temetkezési szolgáltatásokat is végez (ilyen formában működik az I. rendű eljárás alá vont is).
48. Az egyes temetkezési részszolgáltatások iránti keresletet meghatározza az elhalálozás helyszíne, továbbá elsősorban az elhunyt, másodsorban a család, a rokonság lakóhelye.
49. Az érintett termékpiac a versenypiacos temetkezési szolgáltatásból, illetve a temetőkkel kapcsolatos temetőüzemeltetési tevékenységből kiindulva határozható meg.
50. A megállapodás tárgyát alkotó áruk körét a temetőkön belül végezhető temetkezési szolgáltatások jelentik, mivel a jelen eljárásban vizsgált kikötések e szolgáltatásokra terjednek ki. Azonban az eljáró versenytanács álláspontja szerint a temetőkön belüli szolgáltatásokhoz szorosan kapcsolódnak a temetőkön kívüli temetkezési szolgáltatások is, ezért az érintett termékpiac valamennyi (temetőkön belül és temetőkön kívül végezhető) temetkezési szolgáltatást magában foglal.
51. Megjegyezzük, hogy a fentiek szerint hamvasztási tevékenység, illetve az ahhoz kapcsolódó urnakiadás, valamint a hamvak szórása az érintett temetőkben nem végezhető, ezért ezek a szolgáltatások nem is képezik az érintett árupiac részét. Ehhez hasonlóan a búcsúztatás [Ttv. 25. § (1) bekezdés e) pontja] sem képezi az érintett árupiac részét, mivel az egyházi szertartás szerinti búcsúztatás nem minősül temetkezési szolgáltatásnak. A polgári búcsúztatás ugyanakkor nem képezi a vizsgált megállapodások tárgyát.
52. A szolgáltatási tevékenység speciális (kegyeleti) jellegéből adódóan a helyettesíthetőség lehetősége sem a keresleti, sem a kínálati oldal tekintetében nem értelmezhető.

Az érintett földrajzi piac

53. Az érintett földrajzi piac – a GVH gyakorlata²⁰ alapján – helyi, azaz Jászberény Város területe. A jelen eljárásban vizsgált megállapodások adott temetőkre terjednek ki, azonban az azonos tartalmú megállapodások valamennyi Jászberény területén működő temetőt (ideértve

---

¹⁹ Ttv. 39. § (1) bekezdés m) pont

²⁰ Lásd például a Vj/1/2009., Vj/108/2001., 136/2008. és Vj/63/2009. számú ügyeket.

a köztemetőnek minősülő, a II. rendű eljárás alá vont tulajdonában álló Új temetőt is) érintik, ami a földrajzi piac Jászberény területében történő megállapítását indokolja.

VI.

Jogi értékelés

A Tpvt. alkalmazhatósága

54. A 7., 9. és a 11. pontban kifejtettek szerint, - törvény alapján - az I. rendű eljárás alá vont mellett a II., III., IV. rendű eljárás alá vontak is jogi személyeknek minősülnek.
55. Az eljárás alá vontak az Lvt. 18. § (3) bekezdésének d) pontjára hivatkoztak²¹, álláspontjuk szerint nem tekinthető gazdasági-vállalkozási tevékenységnek, ha az egyházi jogi személy temetőt tart fenn. Hasonlóan fogalmaz az Ehtv. 20. § (4) bekezdés e) pontja.
56. A Tpvt. 1. §-ának (1) bekezdése értelmében a törvény személyi hatálya a „vállalkozásokra” terjed ki. A normaszövegből következik, hogy a versenyjogi szabályozás alanya természetes és jogi személy, valamint jogi személyiség nélküli gazdasági társaság lehet, amennyiben a törvény tárgyi hatálya alá tartozó magatartást fejt ki. Nem annak van tehát jelentősége, hogy magánszemélyről vagy gazdasági társaságról van-e szó, hanem annak, hogy folytat-e versenyjogi szempontból releváns gazdasági tevékenységet. A vállalkozás fogalma tehát - függetlenül annak jogi helyzetétől, de még a profitorientáltságától is - kiterjed minden olyan piaci szereplőre, aki gazdasági tevékenységet végez.²²
57. A Tpvt. tárgyi és a személyi hatály sajátos összefonódása szerint a „*Tpvt. 1. §-a a törvény alanyi hatályát a tárgyi hatályból kiindulva határozza meg.*” (Vj-11/2004.) E tekintetben a személyi és a tárgyi hatály valamint a jogsértésért való felelősség kérdése közé nem tehető egyenlőségjel, mivel a felelősségi kérdések a személyi és tárgyi hatály megállapíthatóságán belüli viszonyokra vonatkoznak, vagyis csak azon személyekre, akiknek a magatartása bizonyíthatóan a Tpvt. személyi és tárgyi hatálya alá tartozik.
58. Következésképpen
- a) a személyi és a tárgyi hatály a jogsértés megállapíthatóságának első lépcsőjét képezik,
  - b) amelyet csak akkor követ a felelősségi kérdések második lépcsője, amennyiben a személyi és a tárgyi hatály az adott entitás vonatkozásában megállapítható.
59. A jelen esetben azonban a II., III. és IV. r. eljárás alá vontak esetében a vállalkozás jelleg nem állapítható meg, ezért a második lépcső – vagyis a felelősségi kérdések alkalmazása – fel sem merülhetett.
60. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint az I. r. eljárás alá vont piaci magatartást végez, erre tekintettel esetében a Tpvt. személyi hatálya fennáll.
61. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint a II., III. és IV. rendű eljárás alá vontak a temetőkre vonatkozó tulajdonosi jogkörüket – az üzemeltetési jog átengedésével – átadták az I. rendű eljárás alá vont részére, a tulajdonjoguk megtartása mellett.

²¹ Vj/91-48/2011. sz. irat

²² Föv. Ítéletábla 2.Kf. 27.217/2010/4., Vj-36/2008

62. Az eljáró versenytanács megítélése szerint a (temető) fenntartás körébe tartozik az a döntés, hogy a temetőket az eljárás alá vontak maguk üzemeltetik, vagy erre mással szerződnek. Ebben a tekintetben az a döntés, hogy a tulajdonosok a temetőket nem maguk üzemeltetik, a fenntartási jog passzív oldalának tekinthető, és így a fenntartási jogkörbe tartozó döntés.
63. Fentiekre tekintettel az eljáró versenytanács álláspontja szerint az a döntés tehát, hogy az eljárás alá vont egyházak a temetők üzemeltetési jogát egyéni megállapodások keretében átadták az I. rendű eljárás alá vontnak, esetükben nem minősül gazdasági-vállalkozási tevékenységnek, mivel az Lvt. és Ehtv. hivatkozott pontjai kifejezetten deklarálják, hogy nem minősül gazdasági-vállalkozási tevékenységnek, ha az egyház jogi személy temetőt tart fenn. (Azonosan rendelkezett a 28. pontban felhívott harmadik jogszabály is.)
64. Amennyiben pedig ez a döntés nem minősül gazdasági-vállalkozási tevékenységnek, a döntésre vonatkozóan a Tpv. tárgyi hatálya nem állapítható meg.
65. Az eljáró versenytanács álláspontja szerint az I. r. eljárás alá vont által ezen megállapodások alapján tanúsított magatartás nem esik egy tekintet alá e megállapodások fenti jogi minősítésével, azonban a jelen versenyfelügyeleti eljárás ügyindító végzésében foglalt keretek között az eljáró versenytanács az I. r. eljárás alá vont magatartását csak a Tpv. 11. §-a alapján vizsgálhatta. E tekintetben az eljáró versenytanács szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem állapítható meg sem törvénysértés, sem annak hiánya.
66. A tárgyi hatály hiányára és a II., III. és IV. r. eljárás alá vontak esetében a személyi hatály fennállásának hiányára tekintettel az eljáró versenytanács a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

VII.

Egyebek

67. A Tpv. 48. §-ának (1) bekezdése alapján az eljáró versenytanács döntéseit háromtagú vagy öttagú tanácsban hozza meg. A Tpv. 48. § (2) bekezdése szerint, ha e törvény eljáró versenytanácsot említ, azon az (1) bekezdésben meghatározott tanácsot kell érteni. Egyéb esetekben a vizsgáló vagy az eljáró versenytanács tagja egyedül is eljárhat. A jelen esetben tehát az eljáró versenytanács háromfős tanácsban járt el.
68. A GVH hatáskörét a versenyfelügyeleti eljárásra a Tpv. 45. §-a, illetékességét a Tpv. 46. §-a állapítja meg.
69. Az eljárás megszüntetésével kapcsolatos jogorvoslati jogra vonatkozó rendelkezés a Tpv. 82. §-ának (3) bekezdésén alapul.
70. Az eljárást befejező döntést a Tpv. – Fttv. 27. §-ának (1) bekezdése alapján alkalmazandó – 63. §-a (2) bekezdésének a) pontja szerint a vizsgálat elrendelésétől számított három hónapon belül kell meghozni; az ügyintézési határidő azonban ugyanezen szakasz (6) bekezdés a) pontja szerint indokolt esetben két alkalommal, egyenként legfeljebb két hónappal meghosszabbítható.
A Ket. 33. §-a (3) bekezdésének c) pontja alapján a hiánypótlásra, illetve a tényállás tisztázásához szükséges adatok közlésére irányuló felhívástól az annak teljesítéséig terjedő idő az ügyintézési határidőbe nem számít be.

A ügyben az ügyintézési határidőt a GVH két alkalommal két-két hónapra a fentiek alapján meghosszabbította, és a hiánypótlásra kiadott végzések teljesítésére nyitvaálló határidőkre is

tekintettel az ügyintézési határidő 2013. október 8-án telt le, és az azóta eltelt rövid időszak pedig a legutóbbi adatszolgáltatás után még szükséges volt a döntés írásbafoglalására.

Budapest, 2013. október 15.

dr. Szoboszlai Izabella s.k.
versenytanács tag

dr. Berki Ádám s.k.
előadó versenytanács tag

dr. Ruzshtiné
dr. Juhász Dorina s.k.
versenytanács tag